

Michał
Dobrzyński

Co z certyfikacją w chłodnictwie i opłatami za emisję „freonów”?

W nr 9-2010 r. „Przemysłu Spożywczego” został opublikowany obszerny artykuł dotyczący obowiązków użytkowników urządzeń chłodniczych i klimatyzacyjnych. Są one ciągle aktualne, gdyż od tamtej pory nie zmieniły się żadne akty prawne w tej dziedzinie. Należy jednak odnotować, że zgodnie z unijnym rozporządzeniem nr 842/2006 już od 4 lipca 2011 r. w Polsce powinny funkcjonować certyfikaty personalne oraz certyfikaty firmowe w odniesieniu do wszystkich osób i przedsiębiorstw realizujących usługi instalacyjno-serwisowe w sektorze chłodniczym.

A jakie są realia? Odpowiedź na to pytanie poniżej w treści artykułu, w którym omówimy jeszcze inną, ważną kwestią dotyczącą rozliczania opłat za korzystanie ze środowiska z tytułu emisji czynników chłodniczych. To ważne, gdyż zbyt wiele firm o tym zapomina, a lepiej uniknąć przykrych konsekwencji, gdy wykryje to kontrola Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska (WIOŚ).

CERTYFIKATY F-GAZOWE dopiero w 2012 r.?

Już od ok. czterech lat rząd pracuje nad nowym prawem regulującym stosowanie czynników chłodniczych z grupy HFC (wodorofluorowęglowodory) w urządzeniach chłodniczych, klimatyzacyjnych i pompach ciepła. W chwili powstawania niniejszego artykułu założenia do projektu ustawy o niektórych fluorowanych gazach cieplarnianych (F-gazach) były na etapie akceptacji Rady Ministrów. Można przypuszczać, że ustawa zostanie uchwalona dopiero w ramach nowej kadencji Sejmu. Z założeń do projektu ustawy wynika jednak, że system certyfikacji personelu i firm w zakresie F-gazów zacznie w Polsce obowiązywać dopiero w drugim półroczu 2012 r., z ponad rocznym opóźnieniem. Fundacja PROZON zwróciła się do resortu środowiska oraz gospodarki o wykładnię prawa obowiązującego po 4 lipca 2011 r. W odpowiedzi Ministerstwo Środowiska stwierdza, że:

- wszystkie wymagania unijnych aktów prawnych dotyczących F-gazów obowiązują w Polsce bezpośrednio, bez względu na brak rodzimej ustawy;
- wszystkie postanowienia unijnego rozporządzenia 842/2006, do których respektowania nie jest konieczna polska ustawa o F-gazach, powinny być stosowane przez firmy i w takim zakresie będą egzekwowane przez inspekcję ochrony środowiska;
- do czasu stworzenia możliwości uzyskania w Polsce pełnowartościowych certyfikatów F-gazowych – *zastosowanie powinny mieć świadectwa kwalifikacji uzyskane na podstawie ustawy o SZWO (SZWO – substancje zubożające warstwę ozonową).*

W artykule zamieszczono pełną treść komunikatu Ministerstwa Środowiska w sprawie certyfikacji dotyczącej stosowania czynników HFC w branży chłodnictwa i klimatyzacji (tekst w ramce). Przypominamy jednocze-

STRESZCZENIE:

Artykuł jest rozszerzeniem opublikowanych w nr 9/2010 „Przemysłu Spożywczego” obszernych wyjaśnień dotyczących obowiązków użytkowników urządzeń chłodniczych i klimatyzacyjnych, które pozostają wciąż aktualne. Według unijnego rozporządzenia nr 842/2006, już od 4 lipca 2011 r. w Polsce powinny funkcjonować certyfikaty personalne

oraz certyfikaty firmowe w odniesieniu do wszystkich osób i przedsiębiorstw realizujących usługi instalacyjno-serwisowe w dziedzinie chłodnictwa. A jakie są realia? Oprócz odpowiedzi na to pytanie, w artykule omówiono także inną ważną kwestię – rozliczanie opłat za korzystanie ze środowiska z tytułu emisji czynników chłodniczych.

SUMMARY:

The present article constitutes the development of the comprehensive explanations published in “Przemysł Spożywczy” no. 9/2010 regarding the obligations of operators of refrigeration and air-conditioning equipment, which are still valid. According to the Regulation (EC) No. 842/2006 of the European Parliament and of the Council of 17 May 2006 on certain fluorinated greenhouse gases, as early as since the 4th of July

2011 all persons and companies providing installation and maintenance services in the refrigeration sector shall be obliged to possess F-gas certificates. And what are the realities? Apart from the answer to this question, we will also present valuable information on other important issue: calculation and settlement of the so-called “fees for using the environment” due to emission of refrigerants.

śnie, że rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie F-gazów obowiązuje w całej Unii już od lipca 2007 r.

OPŁATY ZA KORZYSTANIE ze środowiska – emisja czynników chłodniczych i nie tylko...

Opłaty za korzystanie ze środowiska, oprócz administracyjnych kar pieniężnych, stanowią środki finansowo-prawne ochrony środowiska. Ustawa z 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska ujednoliciła zasady naliczania i uiszczania opłat, którymi zostały objęte wszystkie elementy korzystania ze środowiska, a mianowicie za:

- wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza (środki transportu, ogrzewanie, wszelkiego rodzaju technologie powodujące emisję do powietrza),
- wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi, w tym za wody roztopowe i opadowe pochodzące z powierzchni zanieczyszczonych (utwardzone place, parkingi, ulice itp.),
- pobór wód z ujęć własnych,
- składowanie odpadów.

Do ponoszenia ww. opłat są zobowiązane podmioty korzystające ze środowiska. Osoby fizyczne, które nie są przedsiębiorcami ponoszą opłaty w zakresie, w jakim

SŁOWA KLUCZOWE:

czynniki chłodnicze, warstwa ozonowa, F-gazy, certyfikacja, opłaty za emisję, odzysk, fluorowane gazy cieplarniane

KEY WORDS:

refrigerants, ozone layer F-gases, certification, fees for emission, recovery, fluorinated greenhouse gases

korzystanie wymaga pozwolenia na wprowadzanie substancji lub energii do środowiska oraz pozwolenia wodnoprawnego na pobór wody w rozumieniu przepisów ustawy Prawo wodne. W wypadku składowania lub magazynowania odpadów podmiotem korzystającym ze środowiska, zobowiązanym do ponoszenia opłat, jest posiadacz odpadów w rozumieniu ustawy o odpadach.

Podmiot korzystający ze środowiska ustala we własnym zakresie wysokość należnej opłaty i wnosi ją, bez wezwania, na rachunek urzędu marszałkowskiego właściwego ze względu na miejsce korzystania ze środowiska. Wyjątek stanowią opłaty za wprowadzanie gazów lub pyłów z eksploatacji urządzeń (zgodnie z ww. ustawą przez urządzenie rozumie się **niestacjonarne urządzenia techniczne**, w tym środki transportu), które należy wnieść na rachunek urzędu marszałkowskiego właściwego ze względu na miejsce rejestracji podmiotu korzystającego ze środowiska.

Opłatę ustaloną wg stawek obowiązujących w okresie, w którym korzystanie ze środowiska miało miejsce (**tabela**), należy wnieść do końca miesiąca po upływie każdego półrocza, którego dotyczy opłata. W tym samym terminie podmiot jest zobowiązany do przedstawienia marszałkowi województwa, a także wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska, wykazu zawierającego dane, na podstawie których została wyliczona opłata (tj. sprawozdania). Wykaz, na podstawie którego ustalono opłatę za składowanie odpadów podmiot korzystający ze środowiska przedkłada także wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta właściwemu ze względu na miejsce korzystania ze środowiska.

Wykaz, o którym mowa powyżej, jest oparty na prowadzonej ewidencji zawierającej m.in. informacje o ilości i rodzajach gazów lub pyłów wprowadzanych do powietrza oraz dane, na podstawie których określono te ilości, a także informacjach o poborze wody i odprowadzanych ściekach. Zasady prowadzenia ewidencji odpadów określają przepisy ustawy z 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (art. 36).

Opłat nie wnosi się z tytułu takich rodzajów korzystania ze środowiska, których półroczna wysokość wnoszona na rachunek urzędu marszałkowskiego nie przekracza 400 zł. Sejmik województwa może uchwalić podwyższenie niniejszej kwoty „wolnej”, lecz nie więcej niż do 50%. Zwolnienie z obowiązku wniesienia opłaty nie zwalnia z obowiązku składania półrocznej informacji.

W przypadku nieuiszczenia przez podmiot opłaty albo uiszczenia opłaty w wysokości nasuwającej zastrzeżenia, marszałek województwa wymierza opłatę w drodze decyzji, na podstawie własnych ustaleń lub kontroli oraz wyników kontroli wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska.

W przypadku braku wymaganego pozwolenia na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza podmiot ponosi opłaty podwyższone. **Do opłat za korzystanie ze środowiska stosuje się przepisy działu III ustawy Ordynacja podatkowa.** Nieprzestrzeganie powyższych przepisów prawnych może pociągnąć za sobą przykre konsekwencje karne wyciągane przez inspektorów ochrony środowiska.

OPŁATY ZA EMISJĘ „FREONÓW”

W przypadku opłat za korzystanie ze środowiska, najistotniejsze z punktu widzenia Fundacji PROZON oraz wykorzystania urządzeń chłodniczych są koszty

Komunikat Ministerstwa Środowiska w sprawie certyfikacji F-gazowej

Informacja dotycząca certyfikatów przy wykorzystywaniu niektórych fluorowanych gazów cieplarnianych w sektorze chłodnictwa, klimatyzacji i pomp ciepła oraz w sektorze ochrony przeciwpożarowej po dniu 4 lipca 2011 r.

W Ministerstwie Środowiska trwają obecnie prace nad projektem założeń do projektu ustawy o niektórych fluorowanych gazach cieplarnianych. Założenia te mają na celu wykonanie przepisów rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 842/2006 z dnia 17 maja 2006 r. w sprawie niektórych fluorowanych gazów cieplarnianych oraz 10 rozporządzeń Komisji Europejskiej, będących przepisami wykonawczymi do wymienionego rozporządzenia, a także transpozycję do krajowego porządku prawnego postanowień art. 6 ust. 3 dyrektywy (WE) nr 2006/40 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 maja 2006 r. dotyczącej emisji z systemów klimatyzacji w pojazdach silnikowych oraz zmieniającej dyrektywę Rady 70/156/EWG.

Zarówno rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 842/2006, jak i rozporządzenia wykonawcze Komisji są stosowane bezpośrednio w państwach członkowskich Unii Europejskiej. Pewne kwestie wymagają jednak uregulowania w przepisach krajowych, w szczególności w zakresie organów właściwych do wykonania przepisów wspólnotowych, sankcji za nieprzestrzeganie tych przepisów oraz określenia systemu gromadzenia i przekazywania przez określone podmioty danych niezbędnych do prowadzenia polityki umożliwiającej stosowanie tych przepisów na poziomie krajowym.

Niezbędne jest także wprowadzenie uregulowań umożliwiających monitorowanie i kontrolę wykonywania, a także ocenę przez organy administracji publicznej efektywności realizacji regulacji, zarówno Unii Europejskiej, jak i krajowych, dotyczących fluorowanych gazów cieplarnianych. Ustawa o niektórych fluorowanych gazach cieplarnianych wraz z przepisami wykonawczymi będzie stanowiła wykonanie i niezbędne uzupełnienie regulacji zawartej w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 842/2006 i rozporządzeniach wykonawczych Komisji.

W związku z powyższym projekt założeń projektu ustawy o niektórych fluorowanych gazach cieplarnianych przewiduje, iż minister właściwy do spraw gospodarki po zasięgnięciu opinii ministra właściwego do spraw wewnętrznych wskaże, w drodze rozporządzenia, jednostkę certyfikującą personel oraz jednostkę certyfikującą przedsiębiorców.

W celu przyspieszenia zorganizowania w kraju certyfikacji, Minister Gospodarki, zgodnie z właściwościami określonymi w projektowanym akcie legislacyjnym, podjął kroki mające na celu rozpoczęcie funkcjonowania systemu certyfikacji personelu i przedsiębiorców niezwłocznie po uchwaleniu przedmiotowej ustawy.

Jednakże, dopiero po wejściu w życie stosownych przepisów możliwe będzie wydanie rozporządzenia wskazującego jednostkę certyfikującą personel oraz jednostkę certyfikującą przedsiębiorców w Polsce, a także innych rozporządzeń dotyczących procesu certyfikacji przewidzianych w akcie normatywnym.

Do tego czasu przy wykorzystywaniu niektórych fluorowanych gazów cieplarnianych w sektorze chłodnictwa, klimatyzacji i pomp ciepła oraz w sektorze ochrony przeciwpożarowej zastosowanie powinny mieć świadectwa kwalifikacji uzyskane na podstawie ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o substancjach zubożających warstwę ozonową (Dz. U. Nr 121, poz. 1263 z późn. zm.).

W związku z koniecznością egzekucji wypełniania obowiązków zapisanych w rozporządzeniu (WE) nr 842/2006, organy Inspekcji Ochrony Środowiska, wobec dotychczasowego braku legislacji krajowej, mogą egzekwować tylko część przepisów, które bezpośrednio wynikają z rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) 842/2006, i których wypełnienie nie wymaga uregulowania w przepisach krajowych.

Jednocześnie należy zauważyć, iż dopiero projektowany akt legislacyjny wprowadzi do krajowych systemów prawnych kary, które będą stosowane w przypadkach naruszeń przepisów wspólnotowych oraz krajowych dotyczących niektórych fluorowanych gazów cieplarnianych.

Mając na uwadze ochronę środowiska naturalnego oraz interesy polskich przedsiębiorców, Ministerstwo Środowiska dokłada wszelkich starań, aby kompleksowa legislacja zapewniająca wykonanie przepisów rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 842/2006 oraz 10 rozporządzeń Komisji Europejskiej, została wprowadzona do krajowych przepisów w możliwie najkrótszym terminie.

Źródło: Ministerstwo Środowiska, lipiec 2011 r.

Tabela. Zestawienie opłat za emisję czynników chłodniczych w kilku ostatnich latach

Typ czynnika	Dotyczy m.in.	Stawki za emisję [zł/kg], która wystąpiła		
		w 2009 r.	w 2010 r.	w 2011 r.
HCFC	R22, R401A, R402A, R402B, R403A, R408A, R409A	50	52,10	53,92
HFC	R134a, R404A, R407C, R410A, R507, R417A, R419A, R422A, R422D, R424A, R427A	25	26,05	26,96

emisji syntetycznych czynników chłodniczych. Substancji CFC (chlorofluorowęglowodory) praktycznie nie ma już w użyciu, choć tu stawka jest najwyższa – wynosi aż ponad 170 zł/kg. Natomiast w powszechnym użyciu są systemy chłodnicze i klimatyzacyjne wykorzystujące czynnik HCFC (wodorochlorofluorowęglowodory) i HFC. Warto więc wiedzieć, że każde dopełnienie ubytku czynnika w takim urządzeniu wiąże się z koniecznością rozliczenia opłat za emisję.

Ostatni termin składania sprawozdań za emisje w I półroczu 2011 r. minął **1 sierpnia br.** Sprawozdanie należało przesłać do właściwego urzędu marszałkowskiego, a jego kopię – także do lokalnego Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska. Kolejny termin przesyłania rozliczeń (za II półrocze 2011 r.) to koniec stycznia 2012 r.

Samodzielnie skalkulowane ewentualne opłaty za korzystanie ze środowiska należy wpłacać w tym samym terminie na rachunek bankowy lokalnego urzędu marszałkowskiego. Jeśli suma wszystkich wyliczonych opłat za korzystanie ze środowiska za dane półrocze nie przekracza 400 zł, to nie trzeba uiszczać tych opłat. Zwolnienie to nie dotyczy jednak obowiązku złożenia samego sprawozdania. Sprawozdanie należy sporządzić i złożyć do ww. urzędów w każdym przypadku, jeśli miała miejsce jakkolwiek emisja gazów, np. z tytułu ubytków czynników chłodniczych z grupy HCFC lub HFC albo używania samochodów służbowych (spaliny).

Warto wspomnieć, że – w odróżnieniu od kar urzędowych – opłaty za korzystanie ze środowiska można wliczyć w koszty uzyskania przychodów, pomniejszając podstawę opodatkowania. Sprawozdania warto wysłać listem poleconym i zachować potwierdzenia nadania. Podczas kontroli inspektorzy ochrony środowiska zazwyczaj chcą zobaczyć potwierdzenia nadania tych sprawozdań. ■

M. Dobrzyński - Fundacja Ochrony Warstwy Ozonowej PROZON